

ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ: ΕΓΧΩΡΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΝΕΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Η παρακολούθηση της εθνικής νομολογίας και νομοθεσίας, καθώς και των εξελίξεων στην εκτελεστική εξουσία σε ζητήματα που αφορούν τις φυλακές μπορεί να αποδειχθεί δύσκολο έργο για τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Με το παρόν συνοπτικό δελτίο, το **European Prison Litigation Network**, τα μέλη και οι συνεργάτες του ανά την **Ευρώπη** στοχεύουν στην ενημέρωση των δικηγόρων σε κάθε χώρα και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με τις σημαντικότερες νομικές εξελίξεις σε ζητήματα που αφορούν τις φυλακές. Ελπίζουμε ότι θα μπορέσετε έτσι να αναγνωρίζετε καλύτερα τις ευρωπαϊκές τάσεις και να τις χρησιμοποιείτε κατά την άσκηση του νομικού σας επαγγέλματος. Το συνοπτικό δελτίο καλύπτει **14 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, καθώς και τη **Ρωσία, τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Γεωργία**.

Περιμένουμε με χαρά τις παρατηρήσεις σας σχετικά με το πώς μπορούμε να κάνουμε το παρόν ενημερωτικό δελτίο πιο χρήσιμο για εσάς.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ■ Η ρωσική βουλή ψήφισε έναν νόμο που επιτρέπει στις ρωσικές αρχές να μην εκτελούν αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) που κατέστησαν οριστικές μετά τις 15 Μαρτίου 2022.

COMPENSATORY REMEDIES ■ Στο **Βέλγιο**, μια ασυνήθιστη υπόθεση κατά την οποία ένας κρατούμενος που δικάστηκε παράνομα απουσία του δικηγόρου του έλαβε μια πίτα με φράουλες ως αποζημίωση [καταδεικνύει τις ελλείψεις των υπαρχόντων μέσων αποζημίωσης για τους κρατούμενους στη χώρα](#). Στη **Βουλγαρία**, ένα δικαστήριο υπολόγισε την οφειλόμενη αποζημίωση για ηθική βλάβη σε έγκλειστο που είχε κρατηθεί σε «απάνθρωπες και εξευτελιστικές» συνθήκες (υπερπληθυσμός, κακές συνθήκες υγιεινής, ανεπαρκής φωτισμός, ανεπαρκής ιατρική φροντίδα κ.ά.) [βάσει του ποσού κοινωνικής βοήθειας που χορηγείται στους απόρους](#).

COVID-19 ■ Στη **Γεωργία**, θεσπίστηκε ένα σύστημα μείωσης ποινών εν είδει αποζημίωσης στους κρατούμενους για τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν στη φυλακή κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Στην **Ουγγαρία**, επιτράπηκαν ξανά τα επισκεπτήρια στα σωφρονιστικά ιδρύματα αλλά μόνο υπό τον όρο του πλήρους φυσικού διαχωρισμού. Στην **Πορτογαλία**, δικαστήριο [έκρινε ότι τα προσωρινά μέτρα που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19 ίσχυαν μόνο για τις ποινές φυλάκισης και όχι για τις ποινές κατόικον κράτησης](#).

ΣΥΝΘΗΚΕ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ■ Στην **Ουγγαρία**, δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν υπήρξε παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων στην περίπτωση κρατουμένου του οποίου έγινε μεταγωγή από μια φυλακή στην άλλη 32 φορές σε κακές συνθήκες (έλλειψη τουαλέτας, χρήση χειροπεδών, έλλειψη ζώνης ασφαλείας). Στην **Ουγγαρία** και πάλι, δικαστήριο έκρινε ότι ο εξαναγκασμός κρατουμένου μη καπνιστή να προσαρμόζεται με κρατούμενους καπνιστές λόγω έλλειψης επαρκούς αριθμού φυλάκων συνιστούσε παραβίαση του δικαιώματός του στη ζωή και την υγεία. Το **ρωσικό** Υπουργείο Δικαιοσύνης θέσπισε έναν [νέο κανονισμό που βελτιώνει τα πρότυπα για τις συνθήκες στις φυλακές](#). Στην **Ελλάδα**, μια νέα νομοθεσία τροποποιεί τις συνθήκες για τη μεταγωγή κρατουμένων σε «αγροτικές φυλακές» χαμηλής ασφαλείας (στρατόπεδα φυλακών), απλοποιώντας τις συνθήκες μεταγωγής και αυξάνοντας τον αριθμό αδικημάτων που συνιστούν λόγο αποκλεισμού από αυτό το μέτρο. Στο **Βέλγιο**, ο Γενικός Διευθυντής

Διοίκησης Φυλακών ανακοίνωσε το κλείσιμο ενός από τα δύο υπάρχοντα «οικήματα μετάβασης» (μικρές φυλακές) στη χώρα μετά την απόσυρση της ιδιωτικής εταιρείας που θα αναλάμβανε τη λειτουργία του. Στο **Βέλγιο** και πάλι, ο Υπουργός Δικαιοσύνης ανακοίνωσε την επικείμενη έναρξη λειτουργίας οικημάτων κράτησης για την εκτέλεση σύντομων ποινών φυλάκισης.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ■ Στη **Γεωργία**, ένα νέο μνημόνιο μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Υπουργείου Παιδείας επιτρέπει στους κρατούμενους να φοιτήσουν στο πανεπιστήμιο μέσω ενός συστήματος ηλεκτρονικής μάθησης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της **Πορτογαλίας** δήλωσε πρόσφατα ότι σχεδιάζει την [παράδοση σεμιναρίων εκπαίδευσης και κατάρτισης στο 35% του πληθυσμού των φυλακών μέχρι τα τέλη του 2022](#).

ΣΙΤΙΣΗ ■ **Αυστριακό** δικαστήριο [προσδιόρισε τους κανόνες για την παροχή τροφίμων στους κρατούμενους](#). Στην **Ουκρανία**, θεσπίστηκε πρόσφατα [νόμος σχετικά με τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται σε περίπτωση](#) αναγκαστικής σίτισης.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΛΟΓΟΥ ■ Το **γερμανικό** Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι η διοίκηση της φυλακής είχε παραβιάσει την ελευθερία έκφρασης ενός κρατουμένου όταν απέρριψε το αίτημα δημοσιογράφου για λήψη συνέντευξης.

HEALTH ■ Στη **Βουλγαρία**, σε δύο ξεχωριστές υποθέσεις, εγχώρια δικαστήρια επιδίκασαν αποζημίωση σε [κρατούμενο που είχε κολλήσει φυματίωση στη φυλακή](#) και [σε κρατούμενο που δεν του χορηγούνταν ινσουλίνη σε τακτική βάση και δεν τον έστειλαν για ιατρικές εξετάσεις](#) σε εξωτερικές ιατρικές μονάδες. Το **ρωσικό** Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έκρινε ότι οι προφυλακισμένοι έχουν δικαίωμα άμεσης προσφυγής κατά των απορριπτικών αποφάσεων σε αιτήματα εξέτασης από ιατρό εμπειρογνώμονα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η κατάσταση της υγείας τους είναι συμβατή με την προσωρινή κράτησή τους. Στη **Ρωσία** και πάλι, το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα ιατρικού ιδρύματος του σωφρονιστικού συστήματος να διακόψει την εκτέλεση δικαστικής απόφασης που του επιβάλλει να παρέχει σε κρατούμενο οδοντική πρόθεση μετά τη μεταγωγή του σε άλλη περιοχή. Ο **Βέλγος** Γενικός Διευθυντής Φυλακών ανακοίνωσε ότι θα διανεμηθούν δωρεάν σερβιέτες σε όλες τις γυναίκες κρατούμενες. Σε φυλακή στην **Πορτογαλία** διεξήχθη [η πρώτη τηλεδιαβούλευση με νοσοκομειακή μονάδα](#). Στην **Ισπανία**, για πρώτη φορά, [τα δικαστήρια δίκασαν υπόθεση ευθανασίας στις φυλακές](#).

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ■ Στην **Ισπανία**, η κυβέρνηση ενέκρινε Βασιλικό Διάταγμα που θεσπίζει το κανονιστικό πλαίσιο για τη χρήση τεχνολογιών πληροφοριών στις φυλακές.

ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ■ **Βουλγαρικό** δικαστήριο [απέρριψε έφεση του Εθνικού Γραφείου Δικαστικής Αρωγής που διαφώνησε με την επιδίκαση αμοιβής σε δικηγόρο που εκπροσώπησε έναν φυλακισμένο](#). Στην **Ουκρανία**, χάρη σε νομοθετικές τροποποιήσεις επιτράπηκε σε εκπροσώπους κρατούμενων πριν από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο να επισκεφθούν τους κρατούμενους και να παράσχουν νομικές συμβουλές. Το Ανώτατο Δικαστήριο της **Ρωσίας** επέκτεινε τη δυνατότητα σύνταξης πληρεξουσίου για τα άτομα σε προσωρινή κράτηση. Στη **Γερμανία**, το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε ότι το συνταγματικό δικαίωμα κρατουμένου για την παροχή αποτελεσματικών ένδικων μέσων είχε παραβιαστεί λόγω της αδυναμίας του δικαστηρίου να επεξεργαστεί άμεσα την αίτησή του.

LGBTIQ ■ Η **πορτογαλική** Γενική Διεύθυνση για την Επανάσταση και τις Σωφρονιστικές Υπηρεσίες θέσπισε [νέους κανόνες που στοχεύουν στην προστασία των δικαιωμάτων των διεμφυλικών ατόμων στις φυλακές](#).

ΠΟΙΝΕΣ ΙΣΟΒΙΑΣ ΚΑΘΕΙΡΞΗΣ ■ Στην **Πολωνία**, μεταξύ άλλων προτεινόμενων τροποποιήσεων, το Υπουργείο Δικαιοσύνης επιθυμεί τη θέσπιση ισόβιας κάθειρξης χωρίς αναστολή για μια σειρά εγκλημάτων.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ■ Το καθεστώς του Ουγγρικού Εθνικού Μηχανισμού Πρόληψης υποβαθμίστηκε από τους ομοτίμους του λόγω έλλειψης ανεξαρτησίας. Στο **Βέλγιο**, η διοίκηση φυλακών εξέδωσε εσωτερικό υπόμνημα ζητώντας από τους διευθυντές των φυλακών να αναφέρουν συστηματικά τα σοβαρά περιστατικά σε επιτροπές παρακολούθησης. Στη **Γαλλία**, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου της Τουλούζης επισκέφθηκε μια τοπική φυλακή και αξιολόγησε την εφαρμογή από την κυβέρνηση μιας εντολής προσωρινών μέτρων που είχε εκδοθεί από δικαστήριο μερικούς μήνες πριν.

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ■ Η **πολωνική** κυβέρνηση ανακοίνωσε μια σειρά τροποποιήσεων στον νόμο περί κέντρων προληπτικής κράτησης όπου κρατούνται άτομα με ψυχικές διαταραχές που θεωρούνται επικίνδυνα μετά την έκταση μιας ποινής φυλάκισης.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ■ Στη **Γαλλία**, τέθηκε σε ισχύ [ένας Σωφρονιστικός Κώδικας που περιέχει όλες τις διατάξεις του νόμου](#) σχετικά με τα σωφρονιστικά ιδρύματα.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ■ Οι υπάλληλοι **αυστριακής** φυλακής απέστειλαν επίσημη επιστολή στον διευθυντή της φυλακής όπου ισχυρίζονταν ότι «έχει χαθεί ο έλεγχος» της μονάδας και ανέφεραν μια σειρά σοβαρών διοικητικών προβλημάτων.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ■ Η κυβέρνηση της **Λιθουανίας** [ενέκρινε την κατασκευή μιας νέας φυλακής](#), της πρώτης μετά από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της χώρας, με σκοπό να αυξήσει τον προσωπικό χώρο ανά κρατούμενο. Ο **Πορτογάλος** Υπουργός Δικαιοσύνης [ανακοίνωσε τη δημιουργία χώρου για 600 νέους κρατούμενους](#). Στην **Ουγγαρία**, ο αριθμός των προσωρινά κρατούμενων αυξήθηκε κατά 25% μεταξύ του 2020 και του 2021 σύμφωνα με νέα στατιστικά στοιχεία που ανακοίνωσε η κυβέρνηση. Δεδομένα που παρασχέθηκαν από την κυβέρνηση της **Μολδαβίας** δείχνουν ότι [περισσότερες από τις μισές φυλακές εξακολουθούν να είναι υπερπλήρεις](#). Στη **Μολδαβία** και πάλι, με εντολή του Υπουργείου Δικαιοσύνης [αυξήθηκε η επίσημη χωρητικότητα των σωφρονιστικών ιδρυμάτων, κάτι που οδήγησε σε μείωση του προσωπικού χώρου ανά κρατούμενο](#). Τέλος, στη **Μολδαβία**, οι [αρχές έκαναν περιορισμένη χρήση του νόμου για τη χορήγηση αμνηστίας που θεσπίστηκε το 2021](#) με σκοπό τη μείωση του υπερπληθυσμού στις φυλακές, σύμφωνα με πρόσφατα στατιστικά στοιχεία.

ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΕΝ ΚΑΙΡΩ ΠΟΛΕΜΟΥ ■ Σύμφωνα με αναφορές μέσω ενημέρωσης και ΜΚΟ, η **ρωσική** ιδιωτική στρατιωτική εταιρεία Βάγκνερ [στρατολογεί ενεργά κατάδικους από διάφορες ρωσικές σωφρονιστικές μονάδες για να συμμετάσχουν στις στρατιωτικές επιχειρήσεις της στην Ουκρανία](#). Στην **Ουκρανία**, ένας [νέος νόμος διέπει την απελευθέρωση καταδικών και αιχμαλώτων πολέμου για μελλοντικές ανταλλαγές](#).

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ ■ Το Ανώτατο Δικαστήριο της **Ρωσίας** διέυρνε τον κατάλογο ιδρυμάτων στα οποία ένας κρατούμενος μπορεί να αλληλογραφεί με απόλυτη εχεμύθεια. Το Ανώτατο Δικαστήριο της **Ουγγαρίας** έκρινε ότι η μεταγωγή ενός κρατούμενου πάνω από 200 χιλιόμετρα μακριά από τους συγγενείς του δεν παραβίαζε τα δικαιώματά του. Μια σειρά τροποποιήσεων στον **λιθουανικό** Κώδικα Έκτισης Ποινών αυξάνει τον αριθμό επισκέψεων και τηλεφωνικών κλήσεων που δικαιούνται οι κρατούμενοι (η μεταρρύθμιση επιφέρει επίσης σημαντικές αλλαγές στους χώρους εργασίας, τα καθεστώτα κράτησης και την ηλεκτρονική παρακολούθηση). **Αυστριακό** δικαστήριο απέρριψε την αίτηση φυλακισμένου που ζήτησε άδεια για να αγοράσει έναν φορητό υπολογιστή με χρήματα που είχε κερδίσει στη φυλακή θεωρώντας «αόριστο» τον αναφερόμενο σκοπό αγοράς («εκπαίδευση»). Στη **Γερμανία**, το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι υποβάλλοντας έναν κρατούμενο σε τυχαίες, εποπτευόμενες εξετάσεις ούρων που λάμβαναν χώρα παρουσία σωφρονιστικών υπαλλήλων, η διοίκηση της φυλακής παραβίασε το δικαίωμα ιδιωτικότητας του κρατούμενου. Το **πολωνικό** Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έκρινε ότι ένας νόμος που αρνείται σε μέλος της οικογένειας του κρατούμενου το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας κατά της άρνησης του εισαγγελέα να επιτρέψει στον κρατούμενο να επικοινωνεί τηλεφωνικά με το μέλος της οικογένειας ήταν συνταγματική. Σε [αίτημα για έκδοση προδικαστικής απόφασης που απεστάλη στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), το **ιταλικό** Ανώτατο Δικαστήριο έθεσε το ερώτημα εάν η παράδοση μιας μητέρας που ζει με ανήλικα τέκνα είναι συμβατή με το ευρωπαϊκό δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ■ Το **αυστριακό** κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα που αυξάνει τα κονδύλια για ποιμαντική φροντίδα και θρησκευτικές υπηρεσίες στις φυλακές](#).

SECURITY ■ Στη Βόρεια Ρηνανία-Βεσφαλία της **Γερμανίας**, ο νέος Νόμος για τις Φυλακές ενισχύει τον στόχο ασφαλείας του συστήματος των φυλακών (και επιτρέπει περισσότερες παρεκκλίσεις από την αρχή του μονού κελιού). Στην **Ισπανία**, η νέα οδηγία που εγκρίθηκε από τη Γενική Διεύθυνση της Διοίκησης Σωφρονιστικών Καταστημάτων [παραθέτει τους νέους χώρους στις φυλακές όπου πρέπει να εγκατασταθούν κάμερες κλειστού κυκλώματος και προσδιορίζει τις συνθήκες υπό τις οποίες μπορεί να υπάρχει πρόσβαση στην καταγραφή](#).

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΙΝΩΝ ■ Στο **Βέλγιο**, τέθηκε σε ισχύ μεταρρύθμιση που παρέχει αρμοδιότητα για τη λήψη απόφασης σχετικά με προσαρμογή της ποινής στα εκτελεστικά δικαστήρια για όλες τις κατηγορίες κρατούμενων. Στο **Βέλγιο** και πάλι, ένας νέος [νόμος επιτρέπει την πρόωγη αποφυλάκιση κρατούμενων έξι μήνες πριν εκτίσουν την ποινή τους](#). Το **ισπανικό** Εθνικό Δικαστήριο (Audiencia Nacional) έκρινε ότι κατά την εξέταση χορήγησης προσωρινής άδειας εξόδου σε κρατούμενους που έχουν καταδικαστεί για αδικήματα σε σχέση με την τρομοκρατία, [οι θετικοί δείκτες καλής διαγωγής και επανένταξης επικρατούν έναντι της απαίτησης να ζητηθεί ρητά συγχώρεση από τα θύματα](#). Στην **Ιταλία**, δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ένας δημόσιος υπάλληλος καταδικασμένος για διακεκριμένη διαφθορά, η συνεργασία του οποίου είχε αναγνωρισθεί από το δικαστήριο ως ελαφρυντική περίπτωση σε σχέση με το έγκλημα, μπορεί να αιτηθεί την πρόσβαση σε μορφές τιμωρίας εκτός φυλάκισης αμέσως μετά τη δίκη χωρίς να αναγκαστεί να υπόκειται στον έλεγχο της Magistratura di Sorveglianza (Δικαστικής Αρχής Επιτήρησης). Στην **Τσεχία**, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο υπενθύμισε ότι καμία κατηγορία κρατούμενων

δεν πρέπει να αποκλείεται από τη δυνατότητα αποφυλάκισης υπό όρους και προσδιόρισε τα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούν τα τακτικά δικαστήρια όταν εξετάζουν το ενδεχόμενο χορήγησης δεύτερης αποφυλάκισης υπό όρους για την ίδια ποινή φυλάκισης.

ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ ■ Στη **Ρωσία**, τέθηκε σε ισχύ νέος νόμος που επαναδιατυπώνει τον ορισμό των βασανιστηρίων στη ρωσική ποινική νομοθεσία.

ΜΕΤΑΓΩΓΗ ■ Βουλγαρικό δικαστήριο έκρινε ότι [η απόφαση της διοίκησης μιας φυλακής για τη μεταγωγή κρατούμενου λόγω διαγωγής ήταν αυθαίρετη και παράνομη](#). Το πολωνικό Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι [ένας κατάδικος που είναι Πολωνός υπήκοος με διπλή υπηκοότητα μπορεί να μεταφερθεί σε άλλο κράτος για να εκτίσει ποινή φυλάκισης](#).

WORK ■ **Αυστριακό** δικαστήριο έκρινε ότι ένας κρατούμενος που αδυνατούσε να εργαστεί λόγω πειθαρχικής κύρωσης δεν μπορούσε να λάβει αποζημίωση. Στη **Γαλλία**, οι κρατούμενοι που εργάζονται στη φυλακή προσλαμβάνονται πλέον μέσω μιας «σύμβασης απασχόλησης στη φυλακή». Στη **Βουλγαρία**, το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι [η απόφαση του διευθυντή της φυλακής να θέσει σε διαθεσιμότητα έναν κρατούμενο από την εργασία του πρέπει να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο](#).

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟΤΟΠΟ ΜΑΣ >>

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τα [μέλη και τους συνεργάτες μας](#) για την από κοινού σύνταξη του παρόντος ενημερωτικού δελτίου!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Κοινό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τον ιό HIV και το AIDS (UNAIDS) και το Ταμείο Robert Carr. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται ανήκουν αποκλειστικά στους συντάκτες και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Κοινού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για τον ιό HIV και το AIDS (UNAIDS) ή του Ταμείου Robert Carr. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Κοινό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τον ιό HIV και το AIDS (UNAIDS) και το Ταμείο Robert Carr δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες/-α για αυτές.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

